Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΌΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 10ης Ιουνίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των καταναλωτών – Ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων – Οδηγία 85/374/ΕΟΚ – Άρθρο 2 – Έννοια του "ελαττωματικού προϊόντος" – Φύλλο έντυπης εφημερίδας που περιέχει εσφαλμένη συμβουλή υγείας – Εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής»

Στην υπόθεση C-65/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Φεβρουαρίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

VI

κατά

KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co KG,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, L. Bay Larsen, C. Toader (εισηγήτρια), M. Safjan και N. Jääskinen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Hogan

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co KG, εκπροσωπούμενη από τον S. Korn, Rechtsanwalt,

– η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller, M. Hellmann και U. Bartl,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την A. C. Becker και τον G. Gattinara,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Απριλίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, σε συνδυασμό με τα άρθρα 1 και 6, της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1985, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων (ΕΕ 1985, L 210, σ. 29), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 1999/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 1999 (ΕΕ 1999, L 141, σ. 20) (στο εξής: οδηγία 85/374).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της VI, Αυστριακής υπηκόου, και της KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co KG, δημοσιογραφικής επιχειρήσεως με έδρα την Αυστρία, με αντικείμενο αγωγή της VI για την καταβολή αποζημιώσεως λόγω σωματικής βλάβης οφειλόμενης στην τήρηση εσφαλμένης συμβουλής υγείας που δημοσιεύθηκε σε εφημερίδα την οποία εκδίδει η ως άνω εταιρία.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η δεύτερη, η τρίτη, η τέταρτη, η έκτη και η έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 85/374 έχουν ως εξής:

«[Εκτιμώντας] ότι μόνο η καθιέρωση της ευθύνης άνευ πταίσματος που παραγωγού επιτρέπει τη σωστή επίλυση του προβλήματος του δικαίου καταλογισμού των εγγενών στη σύγχρονη τεχνική παραγωγή κινδύνων, που χαρακτηρίζει μια εποχή αυξανομένου τεχνικού πολιτισμού, όπως η δική μας·

[εκτιμώντας] ότι η ευθύνη θα πρέπει να καλύπτει μόνο τα κινητά αγαθά που αποτελούν αντικείμενο βιομηχανικής παραγωγής· […] θα πρέπει, κατά συνέπεια, να εξαιρεθούν της ευθύνης αυτής τα προϊόντα της γεωργίας και του κυνηγίου, εκτός εάν έχουν υποστεί μεταποίηση βιομηχανικού χαρακτήρα που θα μπορούσε να τα καταστήσει ελαττωματικά· […] η προβλεπόμενη από την παρούσα οδηγία ευθύνη πρέπει, επίσης, να καλύπτει τα κινητά αγαθά που χρησιμοποιούνται κατά την ανέγερση ακινήτων ή ενσωματώνονται σε αυτά·

[εκτιμώντας] ότι η προστασία του καταναλωτή απαιτεί τη γένεση ευθύνης όλων των συμμετεχόντων στην παραγωγική διαδικασία σε περίπτωση που το τελικό προϊόν, ένα συστατικό αυτού ή η χορηγηθείσα πρώτη ύλη, παρουσιάζει ελάττωμα·

[…]

[εκτιμώντας] ότι, για να προστατευθεί η σωματική ακεραιότητα και τα αγαθά του καταναλωτή, ο καθορισμός της ελαττωματικότητας ενός προϊόντος πρέπει να γίνεται σε συνάρτηση όχι με την ακαταλληλότητά του προς χρήση, αλλά με την έλλειψη της ασφάλειας εκείνης την οποία το ευρύ

κοινό δικαιούται να αναμένει· ότι η ασφάλεια αυτή εκτιμάται, αφού αποκλεισθεί κάθε καταχρηστική χρήση του προϊόντος που μπορεί να θεωρηθεί ως παράλογη υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις·

[εκτιμώντας] ότι η δίκαιη κατανομή των κινδύνων μεταξύ του ζημιωθέντος και του παραγωγού προϋποθέτει τη δυνατότητα του τελευταίου αυτού να απαλλαγεί από την ευθύνη, εφόσον αποδείξει την ύπαρξη ορισμένων απαλλακτικών στοιχείων».

4 Το άρθρο 1 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Ο παραγωγός ευθύνεται για κάθε ζημία που οφείλεται σε ελάττωμα του προϊόντος του.»

5 Το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, ο όρος “προϊόν” περιλαμβάνει κάθε κινητό, ακόμη και ενσωματωμένο σε άλλο κινητό ή ακίνητο. Ο όρος “προϊόν” περιλαμβάνει και τον ηλεκτρισμό.»

6 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Ως “παραγωγός” θεωρείται ο κατασκευαστής ενός τελικού προϊόντος, ο παραγωγός κάθε πρώτης ύλης ή ο κατασκευαστής ενός συστατικού καθώς και κάθε πρόσωπο που εμφανίζεται ως παραγωγός του προϊόντος, επιθέτοντας σε αυτό την επωνυμία, το σήμα ή κάθε άλλο διακριτικό του σημείο.»

7 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 85/374 ορίζει τα εξής:

«Ένα προϊόν θεωρείται ελαττωματικό, εάν δεν παρέχει την ασφάλεια που δικαιούται κανείς να αναμένει, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων, συμπεριλαμβανομένων:

α) της εξωτερικής εμφάνισης του προϊόντος,

β) της ευλόγως αναμενόμενης χρησιμοποίησης του προϊόντος·

γ) του χρόνου κατά τον οποίο το προϊόν ετέθη σε κυκλοφορία.»

Το αυστριακό δίκαιο

8 Ο Produkthaftungsgesetz (νόμος περί ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων, BGBl. 99/1988), όπως τροποποιήθηκε και δημοσιεύθηκε στην BGBl. I, 98/2001 (στο εξής: νόμος περί ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων), μετέφερε στο αυστριακό δίκαιο την οδηγία 85/374.

9 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του νόμου περί ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων ορίζει τα εξής:

«Εάν λόγω ελαττώματος ενός προϊόντος επέλθει θάνατος, σωματική βλάβη ή βλάβη της υγείας ανθρώπου ή βλάβη ενσώματου πράγματος διαφορετικού από το προϊόν, για την αποκατάσταση της ζημίας ευθύνεται

1. ο επιχειρηματίας που το παράγει και το έχει θέσει σε κυκλοφορία,

[…]».

10 Το άρθρο 3 του νόμου αυτού προβλέπει τα εξής:

«Ως “παραγωγός” […] θεωρείται ο κατασκευαστής τελικού προϊόντος, ο παραγωγός πρώτης ύλης ή ο κατασκευαστής συστατικού, καθώς και κάθε πρόσωπο που εμφανίζεται ως παραγωγός του προϊόντος, επιθέτοντας σε αυτό την επωνυμία, το σήμα ή άλλο διακριτικό του σημείο.»

11 Το άρθρο 4 του εν λόγω νόμου ορίζει τα εξής:

«Ως προϊόν θεωρείται κάθε ενσώματο κινητό πράγμα, ακόμη και εάν είναι ενσωματωμένο σε άλλο κινητό πράγμα ή έχει συνδεθεί με ακίνητο πράγμα, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας.»

12 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου προβλέπει τα εξής:

«Ένα προϊόν θεωρείται ελαττωματικό, εάν δεν παρέχει την ασφάλεια που δικαιούται κανείς να αναμένει, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων, συμπεριλαμβανομένων:

1. της εξωτερικής εμφάνισης του προϊόντος,

2. της ευλόγως αναμενόμενης χρησιμοποίησης του προϊόντος,

3. του χρόνου κατά τον οποίο το προϊόν ετέθη σε κυκλοφορία.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

13 Η KRONE – Verlag είναι ιδιοκτήτρια μέσων ενημέρωσης και εκδότρια μιας τοπικής έκδοσης της εφημερίδας *Kronen-Zeitung*.

14 Στις 31 Δεκεμβρίου 2016 δημοσίευσε στο τμήμα «Αυστρία», στην ενότητα με τον τίτλο «Hing’schaut und g’Sund g’lebt» («Ρίχνω μια ματιά και ζω υγιεινά»), ένα άρθρο σχετικά με τα πλεονεκτήματα των επιθεμάτων από τριμμένο χρένο. Το άρθρο αυτό υπέγραφε ο Kräuterpfarrer Benedikt, μέλος μοναστικού τάγματος, ο οποίος, ως ειδήμων στον τομέα των ιαματικών βοτάνων, παρέχει δωρεάν συμβουλές μέσω μιας στήλης που δημοσιεύεται καθημερινά στην εφημερίδα.

15 Το κείμενο του άρθρου είχε ως εξής:

«Ανακούφιση από τους πόνους των ρευματισμών

Το φρεσκοτριμμένο χρένο μπορεί να συμβάλει στη μείωση των πόνων που προκαλούνται λόγω των ρευματισμών. Οι πάσχουσες περιοχές αλείφονται πρώτα με φυτικό έλαιο ή με λαρδί και εν συνεχεία τοποθετείται επάνω τους το τριμμένο χρένο και ασκείται πίεση. Το επίθεμα αυτό μπορεί να αφεθεί ελεύθερα επί δύο έως πέντε ώρες στο δέρμα και κατόπιν να αφαιρεθεί. Η συγκεκριμένη θεραπεία έχει ισχυρή καταπραϋντική δράση.»

16 Εντούτοις, η αναφερόμενη στο άρθρο διάρκεια εφαρμογής του επιθέματος επί δύο έως πέντε ώρες ήταν ανακριβής, δεδομένου ότι ο όρος «ώρες» χρησιμοποιήθηκε αντί του όρου «λεπτά».

17 Στις 31 Δεκεμβρίου 2016 η αναιρεσείουσα της κύριας δίκης, βασιζόμενη στο άρθρο και την αναφερόμενη σε αυτό διάρκεια της θεραπείας, τοποθέτησε το επίθεμα στην ποδοκνημική της άρθρωση για τρεις περίπου ώρες και το αφαίρεσε μόνον αφού αισθάνθηκε έντονο πόνο οφειλόμενο σε τοξική δερματική αντίδραση.

18 Η αναιρεσείουσα της κύριας δίκης ζήτησε να υποχρεωθεί η KRONE – Verlag να της καταβάλει το ποσό των 4 400 ευρώ ως αποζημίωση για τη σωματική βλάβη που υπέστη και να αναγνωριστεί η ευθύνη της ως άνω εκδότριας συνολικώς για την ενεστώσα ζημία καθώς και για τυχόν μελλοντική ζημία συνεπεία του περιστατικού της 31ης Δεκεμβρίου 2016.

19 Δεδομένου ότι η αγωγή της απορρίφθηκε πρωτοδίκως και κατ' έφεση, η αναιρεσείουσα της κύριας δίκης άσκησε αναίρεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

20 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι η διαφορά που εκκρεμεί ενώπιόν του θέτει το ζήτημα αν ο εκδότης εντύπου ή ο ιδιοκτήτης εφημερίδας μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος, βάσει της οδηγίας 85/374, για τις επιζήμιες συνέπειες που απορρέουν από ανακριβείς πληροφορίες οι οποίες περιέχονται σε άρθρο του οποίου τη δημοσίευση ενέκρινε.

21 Το εν λόγω δικαστήριο εκθέτει ότι, οσάκις πρόκειται για υπόθεμα πληροφοριών, μια μερίδα της θεωρίας περιορίζει την εφαρμογή της ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων στις ζημίες που προκαλούνται από το υπόθεμα αυτό καθεαυτό, μεταξύ άλλων από το τοξικό εξώφυλλο ενός βιβλίου ή ακόμη από την τοξική μελάνη. Κατά τη μερίδα αυτή της θεωρίας, η ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων πρέπει να περιορίζεται στην ευθύνη λόγω του κινδύνου που ενέχει το αντικείμενο και όχι λόγω της συμβουλής, δεδομένου ότι τα προϊόντα της διανοίας δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως «προϊόν», κατά την έννοια του άρθρου 2 της οδηγίας 85/374. Μια τόσο ευρεία ερμηνεία της έννοιας του «προϊόντος» θα είχε ως συνέπεια την υπαγωγή στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, η οποία προβλέπει την αντικειμενική ευθύνη του παραγωγού, οποιασδήποτε γραπτώς διατυπωμένης ιδέας. Οι πληροφορίες θα πρέπει να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, διότι η σύνδεση της ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων με το γεγονός ότι η πληροφορία ενσωματώθηκε σε υλικό υπόθεμα είναι αυθαίρετη.

22 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι μια άλλη μερίδα της θεωρίας επιθυμεί την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της ευθύνης σε περιπτώσεις στις οποίες η ζημία αποτελεί απόρροια ελαττωματικού προϊόντος της διανοίας. Ως «παραγωγός», ο οποίος ευθύνεται για τη ζημία που προκαλείται από ελάττωμα του προϊόντος του, θα πρέπει να νοείται ο συγγραφέας, ο εκδότης και ο τυπογράφος. Κατά την εν λόγω μερίδα της θεωρίας, η ευθύνη των συγγραφέων, των ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης ή των εκδοτών πρέπει να μπορεί να θεμελιωθεί βάσει της οδηγίας 85/374 λόγω του περιεχομένου ενός εντύπου έργου, δεδομένου ότι το έργο αυτό αποκτήθηκε ακριβώς για το περιεχόμενό του. Επομένως, οι προσδοκίες του καταναλωτή ως προς ένα τέτοιο προϊόν δεν περιορίζονται στο έντυπο έργο ως αντικείμενο, αλλά αφορούν και το περιεχόμενο, αυτό καθεαυτό, του έργου.

23 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 2, σε συνδυασμό με τα άρθρα 1 και 6, της οδηγίας [85/374] την έννοια ότι ως (ελαττωματικό) προϊόν πρέπει να θεωρείται και ένα έντυπο φύλλο ημερήσιας εφημερίδας που περιέχει μια επιστημονικώς εσφαλμένη συμβουλή υγείας, της οποίας η τήρηση προκαλεί βλάβη της υγείας;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

24 Με το προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2 της οδηγίας 85/374, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 1 και του άρθρου 6 αυτής, έχει την έννοια ότι συνιστά «ελαττωματικό προϊόν», κατά τις εν λόγω διατάξεις, φύλλο έντυπης εφημερίδας το οποίο, κατά την εξέταση παραϊατρικού θέματος, παρέχει μια εσφαλμένη συμβουλή υγείας σχετικά με τη χρήση ενός φυτού, της οποίας η τήρηση προκάλεσε βλάβη στην υγεία ενός αναγνώστη της εφημερίδας.

25 Καταρχάς, όσον αφορά την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με την πράξη της οποίας αποτελεί μέρος. Το ιστορικό της θεσπίσεως μιας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης μπορεί επίσης να προσφέρει στοιχεία χρήσιμα για την ερμηνεία της (απόφαση της 9ης Οκτωβρίου 2019, BGL BNP Paribas, C-548/18, EU:C:2019:848, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

26 Κατά το άρθρο 2 της οδηγίας 85/374, ο όρος «προϊόν» περιλαμβάνει κάθε κινητό, ακόμη και ενσωματωμένο σε άλλο κινητό ή ακίνητο, καθώς επίσης τον ηλεκτρισμό.

27 Από το γράμμα του εν λόγω άρθρου προκύπτει ότι οι υπηρεσίες δεν μπορεί να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

28 Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 2 της οδηγίας 85/374 επιβεβαιώνεται από την οικονομία της. Συναφώς, παρατηρείται ότι η έννοια του «προϊόντος», κατά το ανωτέρω άρθρο, ορίζεται στο γενικό πλαίσιο της ευθύνης του παραγωγού για τις ζημίες που προκαλούνται λόγω του ελαττωματικού χαρακτήρα των προϊόντων του.

29 Όπως προκύπτει από την τρίτη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω οδηγίας, το καθεστώς ευθύνης που αυτή θεσπίζει θα πρέπει να καλύπτει μόνον τα κινητά αγαθά που αποτελούν αντικείμενο βιομηχανικής παραγωγής ή εκείνα τα οποία χρησιμοποιούνται κατά την ανέγερση ακινήτων ή ενσωματώνονται σε αυτά.

30 Η προστασία του καταναλωτή απαιτεί, όπως αναφέρεται στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη της ίδιας οδηγίας, τη γένεση ευθύνης όλων των συμμετεχόντων στην παραγωγική διαδικασία σε περίπτωση που το τελικό προϊόν, ένα συστατικό αυτού ή η χορηγηθείσα πρώτη ύλη, παρουσιάζει ελάττωμα.

31 Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο, το άρθρο 1 της οδηγίας 85/374, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της δεύτερης αιτιολογικής της σκέψεως, καθιερώνει την αρχή της αντικειμενικής ευθύνης του «παραγωγού», ο οποίος ορίζεται στο άρθρο 3 της οδηγίας ως ο κατασκευαστής ενός τελικού προϊόντος, ο παραγωγός κάθε πρώτης ύλης ή ο κατασκευαστής ενός συστατικού καθώς και κάθε πρόσωπο που εμφανίζεται ως παραγωγός του προϊόντος, επιθέτοντας σε αυτό την επωνυμία, το σήμα ή κάθε άλλο διακριτικό του σημείο, για τη ζημία που προκαλείται από ελάττωμα του προϊόντος του.

32 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι οι υπηρεσίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/374. Εντούτοις, προκειμένου να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου, πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα αν μια συμβουλή υγείας η οποία, ως εκ της φύσεώς

της, συνιστά υπηρεσία μπορεί, οσάκις έχει ενσωματωθεί σε ενσώματο κινητό αγαθό, εν προκειμένω σε έντυπη εφημερίδα, να προσδώσει, λόγω του ότι αποδείχθηκε εσφαλμένη, ελαττωματικό χαρακτήρα στην ίδια την εφημερίδα.

33 Ένα προϊόν θεωρείται ελαττωματικό, κατά την έννοια του άρθρου 6 της εν λόγω οδηγίας, εάν δεν παρέχει την ασφάλεια που δικαιούται κανείς να αναμένει, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων, συμπεριλαμβανομένων της εξωτερικής εμφάνισης του προϊόντος αυτού, της ευλόγως αναμενόμενης χρησιμοποίησής του και του χρόνου κατά τον οποίο ετέθη σε κυκλοφορία. Σύμφωνα με την έκτη αιτιολογική σκέψη της ίδιας οδηγίας, η εκτίμηση αυτή πρέπει να γίνεται με κριτήριο τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του ευρέος κοινού (απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, Boston Scientific Medizintechnik, C-503/13 και C-504/13, EU:C:2015:148, σκέψη 37).

34 Η ασφάλεια την οποία δικαιούται κανείς να αναμένει, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, πρέπει επομένως να εκτιμάται λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, του προορισμού, των χαρακτηριστικών και των αντικειμενικών ιδιοτήτων του επίμαχου προϊόντος καθώς και των ιδιαιτεροτήτων της ομάδας των χρηστών για τους οποίους προορίζεται το προϊόν αυτό (απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, Boston Scientific Medizintechnik, C-503/13 και C-504/13, EU:C:2015:148, σκέψη 38).

35 Όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 29 των προτάσεών του, ο ελαττωματικός χαρακτήρας ενός προϊόντος καθορίζεται σε συνάρτηση με ορισμένα στοιχεία τα οποία είναι εγγενή στο ίδιο το προϊόν και σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με την εξωτερική εμφάνισή του, με τη χρήση του καθώς και με τον χρόνο κατά τον οποίο τέθηκε σε κυκλοφορία.

36 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι η επίμαχη υπηρεσία, ήτοι η εσφαλμένη συμβουλή, δεν αφορά την έντυπη εφημερίδα που αποτελεί το υπόθεμά της. Ειδικότερα, η υπηρεσία αυτή δεν αφορά ούτε την εξωτερική εμφάνιση ούτε τη χρήση της εφημερίδας. Ως εκ τούτου, η εν λόγω υπηρεσία δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των στοιχείων που είναι εγγενή στην έντυπη εφημερίδα και τα οποία, αυτά καθεαυτά, καθιστούν δυνατό να εξακριβωθεί κατά πόσον το εν λόγω προϊόν είναι ελαττωματικό.

37 Εξάλλου, το γεγονός ότι απουσιάζουν από την οδηγία 85/374 διατάξεις οι οποίες να παρέχουν τη δυνατότητα στοιχειοθετήσεως της ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων για τις ζημίες που προκαλούνται από υπηρεσία ως προς την οποία το προϊόν συνιστά απλώς και μόνον το υλικό υπόθεμα αντανακλά τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης. Η οριοθέτηση, εκ μέρους του νομοθέτη της Ένωσης, του πεδίου εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας είναι αποτέλεσμα σύνθετης διαδικασίας σταθμίσεως, μεταξύ άλλων, των διαφορετικών συμφερόντων (πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2011, Dutrueux, C-495/10, EU:C:2011:869, σκέψη 22 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

38 Επομένως, η ευθύνη του παρέχοντος υπηρεσίες και η ευθύνη του κατασκευαστή του τελικού προϊόντος συνιστούν δύο διακριτά καθεστώτα ευθύνης, δεδομένου ότι η δραστηριότητα των παρόχων υπηρεσιών δεν εξομοιώνεται με τη δραστηριότητα των παραγωγών, εισαγωγέων και προμηθευτών (πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2011, Dutrueux, C-495/10, EU:C:2011:869, σκέψεις 32 και 33). Πράγματι, όπως προκύπτει επίσης από την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την ευθύνη του παρέχοντος υπηρεσίες COM(90) 482 τελικό (ΕΕ 1991, C 12, σ. 8), που υπέβαλε η Επιτροπή στις 9 Νοεμβρίου 1990, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των υπηρεσιών, το καθεστώς ευθύνης του παρέχοντος υπηρεσίες πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο χωριστής ρυθμίσεως.

39 Ως εκ τούτου, μια εσφαλμένη συμβουλή υγείας, η οποία δημοσιεύεται σε έντυπη εφημερίδα και αφορά τη χρήση άλλου ενσώματου αγαθού, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/374 και δεν δύναται να προσδώσει ελαττωματικό χαρακτήρα στην εφημερίδα αυτή και να θεμελιώσει, βάσει της οδηγίας, την αντικειμενική ευθύνη του «παραγωγού», είτε πρόκειται για τον εκδότη της εφημερίδας ή τον τυπογράφο είτε ακόμη για τον συντάκτη του άρθρου.

40 Αν γινόταν δεκτό ότι οι συμβουλές αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/374, τούτο θα είχε ως συνέπεια όχι μόνον την κατάργηση της διακρίσεως μεταξύ προϊόντων και υπηρεσιών και της εξαιρέσεως των τελευταίων από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, στην οποία προέβη ο νομοθέτης της Ένωσης, αλλά, επιπλέον, τη στοιχειοθέτηση της αντικειμενικής ευθύνης των εκδοτών εφημερίδων, χωρίς δυνατότητα, ή με περιορισμένη δυνατότητα, για αυτούς να απαλλαγούν από την ευθύνη. Ωστόσο, μια τέτοια συνέπεια θα υπονόμευε τον σκοπό της διασφαλίσεως δίκαιης κατανομής των κινδύνων μεταξύ του ζημιωθέντος και του παραγωγού, ο οποίος υπενθυμίζεται στην έβδομη αιτιολογική σκέψη της ως άνω οδηγίας.

41 Πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι, όπως επισήμανε και η Επιτροπή στις γραπτές παρατηρήσεις της, μολονότι η προβλεπόμενη από την οδηγία 85/374 αντικειμενική ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων δεν έχει εφαρμογή σε υπόθεση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, εντούτοις είναι δυνατή η εφαρμογή άλλων καθεστώτων συμβατικής ή εξωσυμβατικής ευθύνης, στηριζόμενων σε διαφορετικές βάσεις, όπως η ευθύνη εξ εγγυήσεως λόγω κρυμμένων ελαττωμάτων η ή αμέλεια (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 25ης Απριλίου 2002, González Sánchez, C-183/00, EU:C:2002:255, σκέψη 31).

42 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2 της οδηγίας 85/374, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 1 και του άρθρου 6 της οδηγίας αυτής, έχει την έννοια ότι δεν συνιστά «ελαττωματικό προϊόν», κατά τις εν λόγω διατάξεις, φύλλο έντυπης εφημερίδας το οποίο, στο πλαίσιο της εξετάσεως παραϊατρικού θέματος, παρέχει μια εσφαλμένη συμβουλή υγείας σχετικά με τη χρήση ενός φυτού, της οποίας η τήρηση προκάλεσε βλάβη στην υγεία ενός αναγνώστη της εφημερίδας.

Επί των δικαστικών εξόδων

43 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 2 της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1985, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 1999/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 1999, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 1 και το άρθρου 6 της οδηγίας αυτής, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 1999/34, έχει την έννοια ότι δεν συνιστά «ελαττωματικό προϊόν», κατά τις εν λόγω διατάξεις, φύλλο έντυπης εφημερίδας το οποίο, στο πλαίσιο της εξετάσεως παραϊατρικού θέματος, παρέχει μια εσφαλμένη συμβουλή υγείας σχετικά με τη χρήση ενός φυτού, της οποίας η τήρηση προκάλεσε βλάβη στην υγεία ενός αναγνώστη της εφημερίδας.

(υπογραφές)